

การพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลในการส่งเสริม
การหยุดดื่มสุราในผู้ป่วยติดสุรา

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2551

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

การพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลในการส่งเสริมการหยุดดื่มสุราในผู้ป่วยติดสุรา
(THE DEVELOPMENT OF A CLINICAL NURSING PRACTICE GUIDELINE
FOR ENHANCING REMISSION FROM ALCOHOL DEPENDENCE)

พรรณนิภา แสสนปัญญา 47369278 NSMH/M

พย.ม. (การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช)

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์: ประภา ยุทธไตร, พย.ค., ช่อทิพย์ สันธนะนิช, ปร.ค.

บทคัดย่อ

การพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลในการส่งเสริมการหยุดดื่มสุราในผู้ป่วยติดสุรา พัฒนาโดยประยุกต์ใช้รูปแบบการใช้ผลงานวิจัยทางการพยาบาลของ โพลิกและแมค (2004) เป็นกรอบในการศึกษาซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน การศึกษานี้ได้ทำการศึกษาเฉพาะ 2 ขั้นตอนแรกเท่านั้น ขั้นตอนที่ 1) ประเด็นปัญหาที่ต้องการศึกษา คือ วิธีการส่งเสริมการหยุดดื่มสุราในผู้ป่วยติดสุรา ขั้นตอนที่ 2) การสืบค้นและประเมินหลักฐานเชิงประจักษ์ ได้งานวิจัยที่มีคุณภาพ 5 เรื่อง ประกอบด้วย Randomize controlled trial 2 เรื่อง, Quasi -experimental research 3 เรื่อง นำมาวิเคราะห์สังเคราะห์จากนั้นนำแนวปฏิบัติการพยาบาลที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและปรับปรุงแก้ไข ได้แนวปฏิบัติการพยาบาลสำหรับผู้ป่วยติดสุราระดับเล็กน้อยถึงปานกลางและระดับรุนแรง สำหรับผู้ป่วยติดสุราระดับเล็กน้อยถึงปานกลาง บำบัดโดยใช้โปรแกรมการป้องกันการกลับไปดื่มซ้ำ ใช้แนวคิดการปรับความคิดและพฤติกรรม ซึ่งประกอบด้วย 1) ส่งเสริมแรงจูงใจในการหยุดดื่มสุรา 2) ให้ความรู้เกี่ยวกับสุรา 3) สำรวจและวิเคราะห์ปัจจัยนำที่นำมาสู่การดื่มสุรา 4) ปรับแก้ความคิดที่ไม่อยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริงที่นำไปสู่การดื่มสุรา 5) ฝึกทักษะการจัดการกับสถานการณ์เสี่ยง 6) เขียนแผนการเผชิญสถานการณ์เสี่ยงในอนาคต 7) ติดตามและปรับกลยุทธ์ในการป้องกันการกลับไปดื่มซ้ำ สำหรับผู้ป่วยติดสุราระดับรุนแรง ให้บำบัดโดยใช้โปรแกรมการป้องกันการกลับไปดื่มซ้ำร่วมกับ โปรแกรมการเผชิญสิ่งเร้า เพื่อลดอาการอยาก การบำบัดประกอบด้วย 7 ระยะดังที่กล่าวมาและเพิ่มการบำบัดอีก 2 ระยะ คือ 1) การเรียนรู้ว่าอาการอยากสามารถลดระดับลงได้โดยไม่ดื่มสุรา 2) ฝึกทักษะการเผชิญกับสิ่งเร้าซ้ำๆ เพื่อเพิ่มการรับรู้ในความสามารถจัดการกับอาการอยาก

ข้อเสนอแนะ การนำแนวปฏิบัติไปใช้ควรเลือกใช้วิธีการบำบัดให้เหมาะสมกับระดับการติดสุราของผู้ป่วยแต่ละราย มีการศึกษานำร่อง เพื่อประเมินประสิทธิภาพของแนวปฏิบัติ และบูรณาการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาคุณภาพการให้บริการอย่างต่อเนื่องของโรงพยาบาล ควรมีการปรับปรุงแนวปฏิบัติการพยาบาลนี้ตามงานวิจัยใหม่ที่เพิ่มขึ้น

คำสำคัญ: ผู้ป่วยติดสุรา / การปรับความคิดและพฤติกรรม / การบำบัดแบบเผชิญกับสิ่งเร้า /

แนวปฏิบัติการพยาบาล

161 หน้า

THE DEVELOPMENT OF A CLINICAL NURSING PRACTICE GUIDELINE FOR ENHANCING REMISSION FROM ALCOHOL DEPENDENCE

PANNIPA SANPANYA 4736928 NSMH/M

M.N.S (MENTAL HEALTH AND PSYCHIATRIC NURSING)

THEMATIC PAPER ADVISORS : PRAPA YUTTATRI, D.N.S.,
CHORTHIP SANTANAVANICH, Ph.D. (NEUROSCIENCE)**ABSTRACT**

The development of this clinical nursing practice guideline for enhancing remission from alcohol dependence was based on the evidence-based practice model proposed by Polit and Beck (2004) consisting of 4 stages: the current study covered only the first two stages. For stage 1, selecting a topic, the issue of enhancing remission from alcohol dependence was selected. For stage 2, assembling the evidence-based practice from literature, 5 studies were chosen: 2 studies of randomized controlled trials and 3 quasi-experimental research studies. After analysis of the studies, the proposed clinical nursing practice guideline was taken to 5 professional experts to verify content and recommend revision. A clinical nursing guideline for enhancing remission was derived for individuals with mild to moderate alcohol dependence and with severe alcohol dependence respectively. For the mild to moderate alcohol dependence group, a relapse prevention program based on the cognitive behavioral therapy was proposed. The intervention consisted of seven steps: 1) enhancing and maintaining a commitment to change drinking behavior, 2) providing knowledge on alcohol, 3) a functional analysis of urges to engage in problematic drinking behavior, 4) identification of dysfunctional cognitive processes leading to alcohol consumption, 5) problem solving and skills training, 6) planning to cope with risk, and 7) monitoring and changing strategies to prevent alcohol consumption. For the severe alcohol dependence group, the relapse prevention program and cue exposure treatment for reduction of craving were recommended: The therapy comprised the seven aforementioned steps with two additional steps as follows: 1) learning how to reduce the craving for alcohol consumption without any drinking; 2) training skills to cope with the cue and increasing abilities to apply proper skills when coping with the cue exposure treatment.

It is recommended this clinical nursing practice guideline should be implemented to suite with levels of severity of alcohol dependence. A pilot study to test the effectiveness of the guideline and integration of the guideline as a part of continuous quality improvement of the hospital, are also suggested. Finally, improvement of the guideline after implementation or in light of up-to-date literature is recommended.

KEY WORDS: ALCOHOL DEPENDENCE / COGNITIVE BEHAVIOURAL THERAPY / CUE EXPOSURE TREATMENT / CLINICAL NURSING PRACTICE GUIDELINE

161 pp.